

**”Ehkä tää todellakin on mun ammatti
ja ehkä mä pystyn tähän”**

**Toimintaterapeuttiopiskelijoiden ammatti-
identiteetin rakentuminen opintojen aikana**

Minttu-Maaria Reponen
Asta Ruodemäki

Opinnäytetyö
Lokakuu 2018
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
Toimintaterapian (AMK) tutkinto-ohjelma

Tekijä(t) Reponen, Minttu-Maaria Ruodemäki, Asta	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Lokakuu 2018
	Sivumäärä 32	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi ”Ehkä tää todellakin on mun ammatti ja ehkä mä pystyn tähän” Toimintaterapeuttiopiskelijoiden ammatti-identiteetin rakentuminen opintojen aikana		
Tutkinto-ohjelma Toimintaterapeutti (AMK)		
Työn ohjaaja(t) Kristiina Juntunen, Tanja Hilli-Harju		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Toimintaterapeutin tutkinto-ohjelma, Jaana Ritsilä		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tarkoitus oli kuvata Jyväskylän ammattikorkeakoulussa (JAMK) opiskelevien toimintaterapeuttiopiskelijoiden ammatti-identiteetin rakentumisesta ja vahvistumisesta opintojen aikana. Tavoitteena oli tuottaa toimeksiantajalle kuvailevaa tietoa toimintaterapeuttiopiskelijoiden kokemuksista ammatti-identiteetin rakentumisesta tutkinto-ohjelman kehittämiseksi.</p> <p>Tietoa aiheesta kerättiin teemahaastatteluiden avulla, jolloin opiskelijat saivat mahdollisuuden kertoa omista kokemuksistaan. Haastateltavina oli viisi toimintaterapian tutkinto-ohjelman päätoimista päiväopiskelijaa. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja ilmiötä tarkasteltiin analysoimalla haastatteluaineistoa teoriaohjaavan sisällönanalyysin keinoin. Teoreettisena viitekehystenä käytettiin toimintaterapeutti Gary Kielhofnerin inhimillisen toiminnan mallia (MOHO) sekä ammatti-identiteetin teoreettisia käsitteitä.</p> <p>Opiskelijoiden ammatti-identiteetin rakentuminen on jatkuva henkilökohtainen prosessi, johon vaikuttavat mm. opiskelijan käsitys itsestä ammatillisena toimijana sekä sosiaalistuminen opiskeluympäristöön sekä ammattiryhmään. Opinnäytetyön tulokset ovat linjassa aikaisempiin opiskelijoiden ammatti-identiteettiä käsitteleviin tutkimuksiin. Opinnäytetyön johtopäätöksinä opiskelijoiden ammatti-identiteetin rakentumisen keskeisimmiksi tekijöiksi nousivat: oman osaamisen ja elämänhistorian itsereflektio, vuorovaikutus ja yhteenkuuluvuuden tunne sekä ammatin arvojen omaksuminen. Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää ammatillisen koulutuksen opetussisältöjen kehittämisessä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) toimintaterapia, ammatti-identiteetti, ammatti-identiteetin rakentuminen, opiskelija		
Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Reponen, Minttu-Maaria Ruodemäki, Asta	Type of publication Bachelor's thesis	Date October 2018 Language of publication: Finnish
	Number of pages 32	Permission for web publication: x
Title of publication "Perhaps this really is my profession and I think I can do it" Occupational therapist student's professional identity formation during education		
Degree programme Bachelor of Occupational Therapy		
Supervisor(s) Juntunen, Kristiina and Hilli-Harju, Tanja		
Assigned by JAMK University of Applied Sciences, Occupational Therapy Degree Programme, Ritsilä Jaana		
Abstract <p>The purpose of the thesis was to describe the formation of occupational therapist students' professional identity at JAMK University of Applied Sciences during their studies. The aim was to produce information for the assignor of thesis for the development of the degree programme.</p> <p>Information about the topic was collected by conducting theme interviews in which students were given the opportunity to tell about their experiences. Five full-time students of occupational therapy participated in the interviews. The thesis had a qualitative research approach, and the phenomenon was studied by analysing the interview data by means of a content analysis. The theoretical framework used in the study was Gary Kielhofner's Model of Human Occupation and concepts of professional identity.</p> <p>The formation of a professional identity is a continuous personal development process which is influenced by, for example, the students' understanding of their professional competence as well as socialization with the study environment and professional group. The results of the thesis were in line with previous research on the subject.</p> <p>The main findings of the thesis related to the formation of occupational therapy students' professional identity were: personal reflection on professional competence and one's life history, interaction and sense of solidarity and the adoption of the profession's values. The findings of the thesis can be utilized in the development of the occupational therapy degree programme.</p>		
Keywords/tags (subjects) occupational therapy, student, professional identity, professional identity formation		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto.....	3
2	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite.....	4
3	Teoreettinen viitekehys	5
3.1	Ammatti-identiteetti ja inhimillisen toiminnan malli (MOHO).....	6
3.2	Opiskelijoiden ammatti-identiteettiä käsitteleviä tutkimuksia	8
4	Opinnäytetyön toteuttaminen	9
4.1	Aineiston keruu	10
4.2	Analyysimenetelmä ja analyysiprosessin kuvaus	11
5	Haastatteluaineiston tuloksia	14
5.1	Ammatti-identiteetti yksilöllisen kasvun prosessina	15
5.2	Opiskelijan käsitys itsestä ammatillisena toimijana	16
5.3	Toimintaterapeutin ammattiryhmään sosiaalistuminen	18
5.4	Yhteenveto analyysin tuloksista	21
6	Pohdinta ja päätelmät	22
6.1	Keskeisten tulosten tarkastelua	22
6.2	Toimintaterapeuttiopiskelija ”Anun” tarina	24
6.3	Johtopäätökset	25
6.4	Opinnäytetyön luotettavuus	26
6.5	Opinnäytetyön eettisyys.....	28
6.6	Tulosten hyödyntäminen ja jatkotutkimusehdotukset	28
	Lähteet.....	30
	Liite 32	
	Liite 1. Teemahaastattelurunko	32

Kuviot

Kuvio 1. Kielhofnerin (2002) inhimillisen toiminnan mallin käsitteet ammatti-identiteetin rakentumisen näkökulmasta tarkasteltuna.....	8
Kuvio 2. Havainnekuva teoreettisen viitekehyksen käsitteiden välisistä yhteyksistä suhteessa haastatteluaineiston analyysiin.....	14

Taulukot

Taulukko 1. Esimerkkejä aineiston tiivistämisestä	11
Taulukko 2. Esimerkkejä pääryhmiin liittyvistä pelkistetyistä ilmauksista	12
Taulukko 3. Yhteenveto analyysin tuloksista	21

1 Johdanto

Nykyajan työelämä edellyttää niin työpaikoilta kuin työntekijöiltä jatkuvaa uudistumista ja kehittymistä, jolloin yksilön käsitykset itsestä suhteessa omaan työhönsä ja ammattiinsa tulevat entistä tärkeämmiksi. Esimerkiksi siirtyminen uusiin työtehtäviin tai työpaikan vaihtaminen voivat olla yksilölle myös ammatillisen identiteetin uudelleen tarkastelun paikka.

Eteläpellon (2009, 114) ja Vähäsantasen (2014, 129-132) sekä Billetin (2010, 53-55) mukaan ammatti-identiteetin rakentumisesta tulee usein työuran mittainen tehtävä, johon vaikuttavat yksilön työkokemukset, mielenkiinnon kohteet sekä tavat toimia ja vaikuttaa erilaisissa sosiaalisissa yhteisöissä. Samalla oman osaamisen tunnistaminen, näkyväksi tekeminen ja markkinointi ovat läsnä niin työpaikoilla kuin ammatillisissa koulutusorganisaatioissakin. (Eteläpelto 2009, 114; Vähäsantanen 2014, 129-132; Billett 2010, 53-55.)

Valtosen (2015, 93) mukaan positiivinen minäkuva ja myönteinen ammatti-identiteetti ovat yksilön hyvinvoinnin ja työssä jaksamisen kannalta tärkeitä asioita. Ne luovat pohjaa yksilön halulle kehittää omaa työtään, kannustaa ja tukea työyhteisön toimintaa sekä toimia ammatissaan korkeatasoisen eettisesti (Valtonen 2015, 93).

Tässä opinnäytetyössä ammatti-identiteetin rakentumista tarkasteltiin Jyväskylän ammattikorkeakoulussa (JAMK) opiskelevien toimintaterapeuttiopiskelijoiden näkökulmasta. Työ toteutettiin keräämällä opiskelijoiden omia ajatuksia ammatti-identiteetistä ja kuinka kyseisen tutkinto-ohjelman sisällöt ja opetustyyli voivat tukea ja vahvistaa ammatti-identiteetin rakentumista.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun toimintaterapeutin tutkinto-ohjelmassa suoritetaan sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, jonka tutkintonimike on Toimintaterapeutti (AMK). Tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä ja sen suorittamisen tavoiteaikataulu on 3,5 vuotta. Tutkinto-ohjelman tavoitteena on, että oppilaitoksesta valmistunut toimintaterapeutti on ihmisen eri elämänvaiheisiin liittyvän toiminnallisen hyvinvoinnin asiantuntija. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2018.)

Toimintaterapeutin työote on asiakaskeskeinen ja ihmisläheinen. Toimintaterapeutin työn tarkoituksena on parantaa ja tukea asiakkaan arjen toimintamahdollisuuksia ja elämänlaatua esim. harjoittelemalla arjen taitoja tai suunnittelemalla esteetöntä toimintaympäristöä vaikkapa kotona, koulussa tai työpaikalla (Ammattinetti 2018). Toimintaterapeutin ammattinimikettä saa käyttää ja ammattia harjoittaa vain tutkinnon suorittanut laillistettu toimintaterapeutti (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2018).

Opinnäytetyön tekijät aloittivat aiheen parissa työskentelyn jo syksyllä 2017, jolloin he toteuttivat Osaajana kehittyminen –kurssin osana ammatti-identiteetin työpajan otsikolla "Mikä minusta tulee isona?". Työpajaan osallistuneet toimintaterapian opiskelijat toivat esiin monia hyviä ajatuksia oman ammatti-identiteetin rakentumiseen liittyen. Pajassa pohdittiin myös erilaisia kehittämisideoita siitä, kuinka oppilaitos voisi entistä paremmin tukea opiskelijoiden ammatti-identiteetin vahvistumista. Työpajan sisältö ja sen tulokset saivat tehtävän ohjaajalta hyvän vastaanoton, mikä kannusti tekijöitä jatkamaan aiheen parissa tekemällä siitä myös opinnäytetyön.

2 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata Jyväskylän ammattikorkeakoulussa (JAMK) opiskelevien toimintaterapeuttiopiskelijoiden ammatti-identiteetin rakentumista ja vahvistumista opintojen aikana. Tietoa aiheesta kerättiin teemahaastatteluiden avulla, jolloin opiskelijat saivat mahdollisuuden kertoa omista kokemuksistaan. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja ilmiötä tarkasteltiin analysoimalla haastatteluaineistoa teoriaohjaavan sisällönanalyysin keinoin.

Haastateltavina oli Jyväskylän ammattikorkeakoulun toimintaterapian tutkinto-ohjelman päiväopiskelijoita ja toimeksiantajana tutkinto-ohjelman opetushenkilökunta. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa toimeksiantajalle kuvailevaa tietoa toimintaterapiaopiskelijoiden käsityksistä ja kokemuksista ammatti-identiteetin rakentumisesta tutkinto-ohjelman kehittämiseksi.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiksi nousivat:

1. Miten toimintaterapeuttiopiskelijat kuvaavat oman ammatti-identiteetin rakentumista opintojen eri vaiheissa?
2. Millaiset asiat opiskelijoiden mielestä vahvistavat heidän ammatti-identiteettiään opintojen aikana?

3 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön teoreettisena viitekehyyksenä on käytetty ammatti-identiteettiin liittyviä käsitteitä ja toimintaterapeutti Kielhofnerin (2002) 1980-luvulla kehittämää inhimillisen toiminnan mallia (The Model of Human Occupation, MOHO).

Seuraavassa ammatti-identiteetin käsitteitä tarkastellaan suhteessa Kielhofnerin inhimillisen toiminnan malliin (MOHO). Tarkoituksena on hahmottaa ammatti-identiteetin rakentumista inhimillisen toiminnan muotona sekä esitellä ilmiön monimuotoisuutta ja laaja-alaisuutta. Samalla perustellaan opinnäytetyössä tehtyjä teoreettisen näkökulman rajauksia.

Eteläpellon ja Vähäsantasen (2006, 26-29) sekä Valtosen (2015, 93-95) mukaan ammatti-identiteetti voidaan määritellä ihmisen yksilöllisenä käsityksenä ammattilaisuudesta ja itsestä ammattilaisena, joka muuttuu ja kehittyy ihmisen elämäkokemusten myötä. Kyse on siis elämänmittaisesta prosessista, johon vaikuttavat yksilön suhtautuminen yhteiskunnassa toimimiseen sekä kuinka hän esim. määrittelee oman paikkansa ja asemansa työelämässä. (Eteläpelto ja Vähäsantanen 2006, 26-29; Valtonen 2015, 93-95.) Ammatti-identiteetin kehityksen voidaan ajatella alkavan ammatinvalinnasta ja jatkuvan ammatillisena sosiaalistumisena myöhemmin koulutuksessa (Hyvönen 2008, 15; Stenström 1993, 38).

3.1 Ammatti-identiteetti ja inhimillisen toiminnan malli (MOHO)

Kielhofnerin (2002, 1) mukaan inhimillinen toiminta on olennainen osa ihmisyyttä ja se ilmenee erilaisina tekemisen muotoina niin päivittäisissä arkiaskareissa kuin esim. työtehtävissä ja vapaa-ajan toiminnoissa. Kielhofner määrittelee inhimillistä toimintaa neljän eri pääkäsitteen avulla, jotka ovat: *tahto*, *tottumus*, *suorituskyky* ja *ympäristö* (Kielhofner 2002, 44-99). Kaikkia näitä neljää käsitettä on mahdollista tarkastella myös ammatti-identiteetin näkökulmasta, jolloin identiteetin rakentuminen voidaan ajatella inhimillisen toiminnan muotona.

Tahto on dynaaminen prosessi, johon kuuluu mm. yksilön toimintaan liittyvät odotukset, valinnat, tunteet sekä toiminnan arviointi (Kielhofner 2002, 57). Ammatti-identiteetin rakentumiseen liittyvistä käsitteistä yksilön elämäkokemukset, kuten arvot, motivaatio ja mielenkiinnon kohteet voidaan nähdä tahtoon liittyviksi elementeiksi. Haastatteluaineistossa nämä ilmenivät esim. opiskelijoiden ammatin ja oppilaitoksen valintaa käsittelevissä kuvailuissa. Tahto ilmenee myös opiskelijoiden oman osaamisen itsearviointissa sekä siinä, mitä he haluavat tulevaisuudessa tehdä ja minkälaisia valintoja he ovat jo elämässään tehneet.

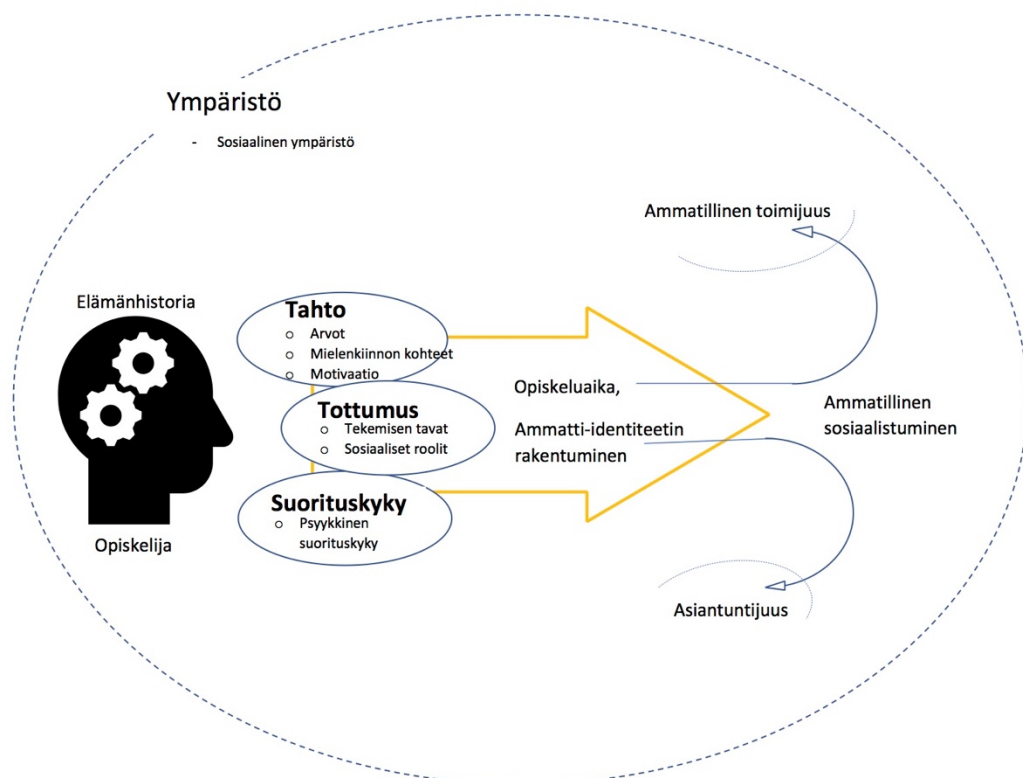
Toinen pääkäsite *tottumus* pitää sisällään yksilön toimintaan liittyvät tekemisen tavat ja rutiinit sekä erilaiset roolit (Kielhofner 2002, 63-78). Haastatteluissa nämä ilmenivät mm. opiskelijoiden kuvauksissa omista oppimistavoistaan ja heidän ottamistaan sosiaalisista rooleista esimerkiksi työharjoittelupaikoissa ja opiskelijayhteisön jäsenenä. Ammatti-identiteetin näkökulmasta tottumuksen käsite voidaan liittää ammatillisen toimijuuden käsitteeseen. Eteläpelto, Hökkä, Paloniemi ja Vähäsantanen (2014, 18-24) ovat tutkimushankkeessaan tarkastelleet ammatillista toimijuutta subjektikeskeisestä ja sosiokulttuurisesta näkökulmasta. Heidän mukaan toimijuus voi olla yksilöllinen tai yhteisöllinen ilmiö, joka on tiiviissä vuorovaikutussuhteessa työympäristöön. Lisäksi ammatillinen toimijuus nivoutuu läheisesti työntekijän ammatillisiin identiteetteihin, ammatilliseen osaamiseen sekä työhistoriaan. (Eteläpelto ym. 2014, 18-24.)

MOHOn kolmas pääkäsite *suorituskyky* ajatellaan yksilön fyysisenä ja psyykkisenä suoriutumisenä esimerkiksi itsestä huolehtimiseen liittyvissä toiminnoissa (Kielhofner 2002, 81-97). Tässä opinnäytetyössä suorituskykyä tarkastellaan psyykkisen

suoriutumisen näkökulmasta, jolloin etusijalla ovat opiskelijoiden subjektiiviset kokemukset omasta osaamisestaan ja ammatti-identiteetin rakentumisesta. Myös suorituskyky liittyy ammatilliseen toimijuuteen, sillä esim. Vähäkangas on kuvannut ammatillisen toimijuuden kuvastavan yksilön aktiivisuutta, osallisuutta ja halua oppia ja kehittyä omassa työssään (Vähäsantanen 2014, 129-133).

Neljäs inhimillistä toimintaa määrittelevä käsite MOHOssa on *ympäristö*, joka sisältää niin sosiaalisen, psyykkisen kuin fyysisenkin ympäristön ja niiden vaikutukset yksilön toimintaa tukevana tai rajaavana tekijänä (Kielhofner 2002, 99-111). Tässä opinnäytetyössä keskitytään opiskelijoiden sosiaaliseen ympäristöön, joka on tärkeä osa ammatti-identiteetin rakentumista. Valtosen (2015, 94-99) mukaan ammatti-identiteetin rakentumisen kannalta on merkityksellistä, millaiseen työyhteisöön tai ammattiryhmään yksilö kuuluu tai haluaisi tuntea kuuluvansa. Haastatteluaineistossa toimintaterapeuttiopiskelijat esimerkiksi pohtivat opiskelijoiden ja opettajien yhteisöllisyyden ja keskustelevan vuorovaikutuksen merkityksiä oman ammatti-identiteetin rakentumiselle.

Oheinen kuvio havainnollistaa ammatti-identiteetin käsitteiden sekä inhimillisen toiminnan mallin (MOHO) käsitteiden välisiä merkityssuhteita. (Kuvio 1)

Kuvio 1. Kielhofnerin (2002) inhimillisen toiminnan mallin käsitteet ammatti-identiteetin rakentumisen näkökulmasta tarkasteltuna.

3.2 Opiskelijoiden ammatti-identiteettiä käsitteleviä tutkimuksia

Yksilön ammatti-identiteettiä on tutkittu Suomessa paljon ammatillisen koulutuksen ja työelämän kehittämisen näkökulmasta. Näissä tutkimuksissa ammatti-identiteetin käsite nivoutuu osaksi koulutuksen ja asiantuntijuuden kehittämistä sekä työhyvinvoinnin ja työelämän uudistumisen käsitteitä. (Eteläpelto, Collin ja Saarinen 2009, 8-15).

Toimintaterapeuttiopiskelijoiden ammatti-identiteetin rakentumista opintojen aikana on tutkittu Suomessa vähän. Hämäläinen (2003, 47-49) on pro gradu -työssään kuvannut toimintaterapeuttiopiskelijoiden asiantuntijuuden kehittymistä opintojen alkuvaiheessa. Kiinnostava havainto työssä oli, että opintojen alkuvaiheessa opiskelijat kokivat toimintaterapiasta kertomisen muille hämmentävänä, koska eivät oikein itsekään tieneet mitä kertoa. Sama kokemus tuli esille myös tämän opinnäytetyön haastatteluaineistossa. Hämäläisen mukaan opiskelijoiden ammatti-identiteetti ja ammatista kertomisen tavat alkoivat hahmottua opintojen puolivälissä, kun oppimista oli ehtinyt tapahtua sekä oppilaitoksen kurssiopinnoissa, että käytännön työharjoitteluissa. (Hämäläinen 2003, 47-49.)

Kansainvälistä tutkimusta toimintaterapeuttiopiskelijoiden kokemuksista ja käsityksistä ammatti-identiteetistä löytyy paremmin. Ashbyn, Adlerin ja Herbertin (2016, 233-243) tutkimukseen osallistui yli 300 toimintaterapeuttiopiskelijaa viidestä eri maasta. Ashby ym. mukaan opiskelijat kuvasivat ammatilliseen koulutukseen sisältyvien käytännön harjoitusten ja harjoittelupaikoissa tapahtuvan ammatillisen sosiaalistumisen olevan merkittäviä ammatti-identiteettiä vahvistavia teemoja. Kirjoittajat korostivatkin työelämän ja oppilaitosten välisen vuoropuhelun merkitystä opetussisältöjen kehittämisessä. (Ashby, Adler ja Herbert 2016, 233-243.)

Clarke, Martin, Sadlo ja de-Visser (2014, 222-229) ovat tutkineet opintojen loppuvaiheessa olevien toimintaterapeuttiopiskelijoiden harjoittelukokemusten merkitystä ammatti-identiteetin kehittymiselle. Kaikki tutkittavat olivat suorittaneet opintojensa viimeisen harjoittelun paikassa, jossa ei työskennellyt muita

toimintaterapeutteja. Tutkimusaineistosta nousi esille opiskelijoiden tietoisuus omasta persoonallisesti kasvusta ja omaan ammatti-identiteettiin liittyvästä muutoksesta harjoittelun aikana. Samalla kun itsevarmuus omista kyvyistä toimia ammatissa kasvoi, myös näkökulma itse ammattiin selkiytyi ja syveni. Moni opiskelija koki, että he olivat pystyneet harjoittelun aikana tuomaan uutta näkökulmaa esim. asiakkaiden kohtaamiseen ja heidän kanssaan työskentelyyn. Kirjoittajien mukaan ammatillisen sosiaalistumisen ja käytännön taitojen opettamisen rinnalla tulisi koulutuksessa kiinnittää enemmän huomiota toimintaterapiaopiskelijoiden ammatti-identiteetin rakentumiseen ja ammatin syvempään ymmärtämiseen. (Clarke, Martin, Sadlo ja de-Visser 2014, 222-229.)

4 Opinnäytetyön toteuttaminen

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jossa tutkimusaineisto kerättiin asianomaisilta eli opiskelijoilta itseltään teemahaastatteluina. Tarkastelun ulkopuolelle päätettiin jättää niin oppilaitoksen opettajien kuin työelämän toimijoiden näkemykset aiheesta. Aineiston analysoinnissa käytettiin teoriaohjaavaa sisällönanalyysia, jossa haastatteluaineistoa peilattiin luvussa 3 esiteltyyn teoreettiseen viitekehykseen eli ammatti-identiteetin käsitteisiin sekä inhimillisen toiminnan malliin.

Sarajärven ja Tuomen (2018, 98-99) sekä Kanasen (2017, 34-35) mukaan laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja tulkinnan antaminen. Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä määrälliselle tutkimukselle tyypillisiin yleistyksiin, vaan pikemminkin ilmiön syvälliseen ja rikkaaseen kuvaamiseen ja selittämiseen. Laadullisen tutkimuksen menetelmiä ovat mm. haastattelu ja ilmiön havainnointi. Kirjoittajien mielestä tutkimuksen onnistumisen kannalta on merkittävää, että henkilöt, joilta tietoa kerätään, tietävät tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon tai heillä on ainakin kokemusta asiasta. (Sarajärvi ja Tuomi 2018, 98-99; Kananen 2017, 34-35.)

4.1 Aineiston keruu

Aineistonkeruumenetelmänä opinnäytetyössä on puolistrukturoitu haastattelu eli teemahaastattelu. Teemahaastattelun avulla opinnäytetyön tekijät keräsivät haastateltavilta informaatiota tutkimuskohteena olevasta aiheesta. Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 35-36) sekä Kanasen (2000, 95) mukaan teemahaastattelu on keskustelevalta haastattelumuoto, jossa keskustelutetaan haastateltavaa tutkittavasta aiheesta. Haastattelu rakennetaan ennalta määriteltyjen teemojen ympärille, joiden avulla pyritään syventämään keskustelua ja ilmiön ymmärtämistä (Kananen 2000, 95; Hirsijärvi ja Hurme 2000, 35-36).

Lopulliseen haastatteluun valittiin kolme pääteemaa, jotka jaettiin tarkentaviin kysymyksiin. Ensimmäinen teema käsitteli ammatin ja koulutuspaikan valintaan vaikuttaneita tekijöitä. Toisessa teemassa kysyttiin opiskelijoiden kokemuksia ammatti-identiteetin kehittymisestä, opiskeluiden etenemisestä sekä siitä kuinka opiskelijat kokivat oman oppimisensa. Kolmannessa teemassa opiskelijat kertoivat tulevaisuuden suunnitelmistaan ja siitä millaisia ammatillisia valmiuksia he kokivat saaneensa opiskeluiden aikana. Teemahaastattelurunko on opinnäytetyön liitteenä (Liite 1).

Haastattelukutsu lähetettiin sähköpostilla toimintaterapian tutkinto-ohjelman 48:lle päiväopiskelijalle, jotka olivat antaneet luvan yhteystietojensa antamiseen tutkimustarkoitukseen. Kutsuun vastasi neljä opiskelijaa, minkä lisäksi viides haastateltava tuli mukaan toisen opiskelijan kutsusta. Jokainen haastateltava allekirjoitti suostumuksen opinnäytetyön haastatteluun. Viidestä opiskelijasta neljä olivat aloittaneet opinnot syksyllä 2015 ja yksi syksyllä 2016. Mukana oli sekä valmistumisvaiheen että opintojen keskivaiheilla olevia opiskelijoita. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina keväällä 2018. Opiskelijoista kolme haastateltiin kasvotusten ja kaksi sähköpostitse. Keskimäärin haastattelun kesto oli noin 35 minuuttia. Nauhoitetut haastattelut purettiin litteroimalla tekstimuotoon. Tekstimuotoista aineistoa tuli yhteensä 35, A4-kokoista, sivua. Litterointi tehtiin sanatarkasti, mutta analyysiprosessissa opiskelijoiden ilmauksia tiivistettiin asian ytimen selkeyttämiseksi.

4.2 Analyysimenetelmä ja analyysiprosessin kuvaus

Opinnäytetyön analyysimenetelmänä on teoriaohjaava sisällönanalyysi. Sarajärven ja Tuomen (2018, 95-122) mukaan sisällönanalyysissä kuvataan tutkimusaineiston dokumenttien, tässä teemahaastattelujen, sisältöä sanallisesti. Pyrkimyksenä on järjestää aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon käyttäen loogista päättelyä ja tulkintaa (Sarajärvi ja Tuomi 2018, 95-122).

Analyysiprosessin aluksi litteroitu haastatteluaineisto luettiin huolella läpi ja etsittiin kaikki ammatti-identiteetin käsitteeseen liittyvät ilmaukset. Haastatteluaineiston alkuperäisiä ilmauksia tiivistettiin pelkistetyiksi ilmauksiksi, joista muutamia esimerkkejä oheisessa taulukossa (Taulukko 1).

Taulukko 1. Esimerkkejä aineiston tiivistämisestä

Alkuperäinen, merkityksellinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus
<i>Mut noi työkäiset tai ikääntyneet kiinnostais eniten. Tai se tuntuis niinku omalta jutulta.</i>	Ammatillisen mielenkiinnon kohteen löytyminen
<i>Olen koittanut miettiä, millaista osaamista toimintaterapeutilla yleisesti oletetaan olevan ja onko minulla sitä, mitä minun pitäisi opiskella lisää? Omat valinnat harjoittelupaikoista ja valinnaisista ovat mielestäni tärkeitä.</i>	Oman osaamisen peilaamista mielikuvaan toimintaterapeutin ammatista
<i>-- kyllä meillä [toimintaterapiaopiskelijat] ehkä pitää olla jo jonkinlainen taipumus, niin ku hakeutuessa opintoihin--niin onhan kaikki toikkarit sillain tietyllä tapaa hyvin samanlaisia--</i>	Opiskelijayhteisön merkitys ammattiin sosiaalistumisessa

Tämän jälkeen aineisto hajotettiin osiin ja tutkimuksen kannalta epäolennaiset ilmaukset rajattiin pois. Näin saatiin poimittua tutkimuskysymysten kannalta merkitykselliset ilmaukset. Kyse on aineiston redusoinnista eli pelkistämisestä

(Sarajärvi & Tuomi 2018, 95-122). Seuraavaksi oli vuorossa aineiston klusterointi eli ryhmittely (Sarajärvi & Tuomi 2018, 95-122). Aineistosta kerättiin samaa aihetta käsittelevät pelkistetyt ilmaukset omiksi ryhmikseen. Tämän jälkeen ryhmät jaettiin kahteen pääryhmään: opiskelijoiden ammatti-identiteetin rakentumiseen ja ammatti-identiteetin vahvistumiseen liittyviin ilmauksiin. Jaottelu näihin kahteen pääryhmään on osin keinotekoinen, sillä useissa opiskelijoiden kuvauksissa nämä molemmat näkökulmat ovat yhtä aikaa läsnä. Esimerkkejä aineiston ryhmittelystä on kuvattu oheisessa taulukossa (Taulukko 2).

Taulukko 2. Esimerkkejä pääryhmiin liittyvistä pelkistetyistä ilmauksista

Pääryhmät	Esimerkkejä pääryhmään liittyvistä pelkistetyistä ilmauksista
Ammatti-identiteetin rakentumista kuvailevat ilmaukset	<ul style="list-style-type: none"> - Motivaatio toimintaterapeutin opintoihin hakeutumiselle - Elämänhistoria ja mielenkiinnon kohteet osana ammatti-identiteetin rakentumista - Mielikuvat toimintaterapeutin ammatista ja ammatin arvomaailmasta - Oppilaitoksen yhteisöjen, vuorovaikutuksen ja sosiaalisen ympäristön merkitys ammattiin sosiaalistumisessa - Ulkopuolinen (esim. opettajien ja harjoitteluohjaajien) tuki ja palaute
Ammatti-identiteetin vahvistumista kuvailevat ilmaukset	<ul style="list-style-type: none"> - Itsenäinen työskentely ja vastuu omista opinnoista - Opintojen aikana saadut ammatilliset valmiudet ja niiden reflektio ammatin vaatimuksiin - Oppilaitoksen yhteisöjen, vuorovaikutuksen ja sosiaalisen ympäristön merkitys ammattiin sosiaalistumisessa - Ulkopuolinen (esim. opettajien ja harjoitteluohjaajien) tuki ja palaute - Harjoittelupaikoista saadut työkokemukset ammatillisen toimijuuden vahvistajina

Tämän jälkeen oli abstrahoinnin eli teoreettisten käsitteiden kokoamisen aika. Tässä vaiheessa pääryhmiin liittyviä pelkistettyjä ilmauksia tarkasteltiin suhteessa teoreettisessa viitekehyksessä esiteltyihin inhimillisen toiminnan mallin käsitteisiin (tahto, tottumus, suorituskyky ja ympäristö) ja ammatti-identiteetin käsitteisiin (elämänhistoria, ammatillinen toimijuus ja ammattiin sosiaalistuminen).

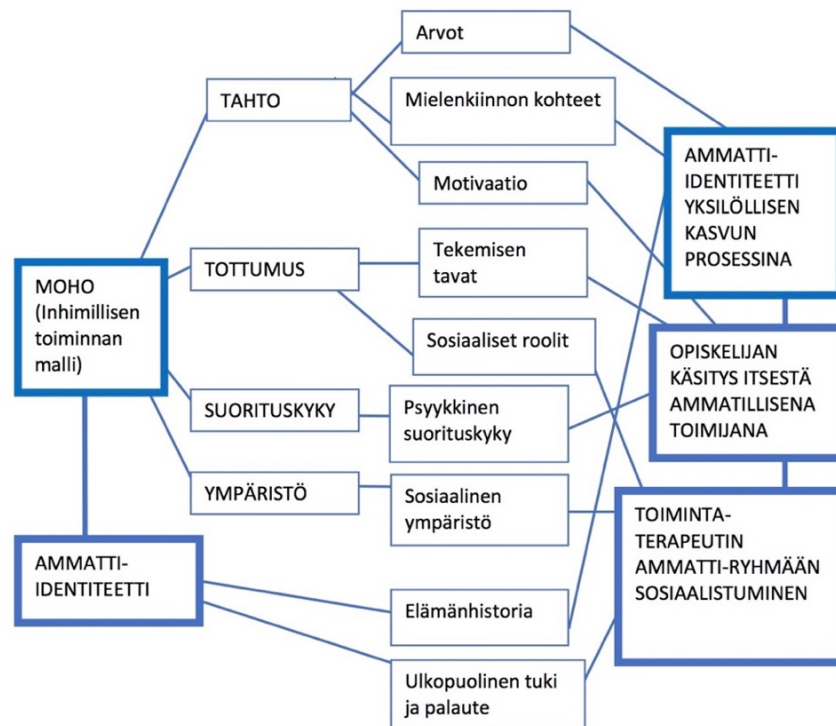
Aineiston analyysissä *tahdon* käsitteeseen liitettiin opiskelijoiden arvoihin, mielenkiinnon kohteisiin ja motivaatioon liittyvät ilmaukset. *Tottumukseen* liitettiin tekemisen tapoihin ja sosiaalisiin rooleihin liittyvät ilmaukset. *Suorituskykyyn* liitettiin psyykkinen suorituskyky ja ympäristöön sosiaalinen ympäristö. Lisäksi analyysissä tarkastellaan ammatti-identiteetin käsitteistä elämänhistoriaan ja ulkopuoliseen tukeen ja palautteeseen liittyviä ilmauksia.

Näin saatiin kootuksi analyysin kolme pääryhmää:

1. Ammatti-identiteetin rakentuminen yksilöllisen kasvun prosessina
2. Opiskelijan käsitys itsestä ammatillisena toimijana
3. Toimintaterapeutin ammattiryhmään sosiaalistuminen

Ensimmäiseen pääryhmään *ammatti-identiteetin rakentuminen yksilöllisen kasvun prosessina* liittyy MOHOsta *tahdon* käsitteestä yksilön arvot ja mielenkiinnon kohteet ja ammatti-identiteetin käsitteestä yksilön elämänhistoria. Toiseen pääryhmään *opiskelijan käsitys itsestä ammatillisena toimijana* kuuluvat MOHOsta *tahdon* käsitteestä motivaatio, *tottumuksen* käsitteestä tekemisen tavat sekä *suorituskyvystä* psyykkinen suorituskyky. Kolmanteen pääryhmään *toimintaterapeutin ammattiryhmään sosiaalistuminen* liittyvät MOHOsta *tottumuksen* käsitteestä sosiaaliset roolit ja *ympäristön* käsitteestä sosiaalinen ympäristö. Lisäksi kolmanteen pääryhmään on otettu mukaan ulkopuolisen tuen ja palautteen merkitys osana ammatti-identiteettiä.

Seuraavalla sivulla olevassa kuviossa (Kuvio 2) on havainnollistettu teoreettisen viitekehyksen käsitteiden sekä analyysin pääryhmien välisiä yhteyksiä. Jaottelu on viitteellinen, sillä viitekehyksen käsitteet ovat tiiviissä vuorovaikutuksessa keskenään ja ne voidaan ajatella kuuluvaksi yhtä aikaa useampaan pääryhmään.

Kuvio 2. Havainnekuva teoreettisen viitekehyksen käsitteiden välisistä yhteyksistä suhteessa haastatteluaineiston analyysiin

5 Haastatteluaineiston tuloksia

Haastatteluaineiston analyysin tuloksia tarkastellaan edellisessä luvussa esiteltyjen pääryhmien mukaisesti. Ensimmäisessä osiossa, *ammatti-identiteetti yksilöllisen kasvun prosessina*, on koottu esimerkkejä haastateltujen luomista mielikuvista toimintaterapeutin ammatista sekä heidän henkilökohtaisten arvojen ja mielenkiinnon kohteiden merkityksiä ammatti-identiteetin rakentumisessa. Seuraavaksi tarkastellaan, *opiskelijan käsityksiä itsestä ammatillisena toimijana*, joka tuo esiin haastateltavien ajatuksia opiskelumotivaatiosta, opinnoista suoriutumisesta ja erilaisista tekemisen tavoista niin oppitunneilla kuin harjoittelupaikoissakin. Samalla kuvataan opiskelijoiden tulevaisuuden odotuksia omasta työllistymisestä ja ammattitehtävistä suoriutumisesta. Lopuksi käydään läpi haastateltavien kokemuksia ja käsityksiä *toimintaterapeutin ammattiin sosiaalistumisesta*. Tässä osiossa on

kuvailtu sosiaalisten ympäristöjen, kuten opiskelija- ja opettajayhteisön merkitystä ammatti-identiteetin vahvistumiselle. Ammattiin sosiaalistumisessa on mukana myös kuvauksia opettajien, harjoittelujen ohjaajien ja opiskelijakavereiden antamasta tuesta ja palautteesta opintojen aikana.

5.1 Ammatti-identiteetti yksilöllisen kasvun prosessina

Haastateltavien kiinnostus toimintaterapeutin ammattia kohtaan ja motivaatio koulutukseen hakeutumiselle ovat olleet alkusysäyksenä ammatti-identiteetin rakentumiselle. Useat opiskelijat hahmottivat omaa ammatillista kasvuaan suhteessa omiin mielikuviinsa ja tietoihinsa toimintaterapeutin ammatista ennen opiskelujen alkua ja siihen, miten tämä käsitys on opintojen aikana muuttunut.

Ammatti-identiteetin rakentumisessa minua on auttanut se, että olen ennen opintoja jo vähän nähnyt millaista toimintaterapeutin työ voi olla, eli minulla on ollut jo jotain mielikuvia.

Mulla oli tyyliin sellainen käsitys, että toimintaterapeutti on jossain yhdessä huoneessa koppiterapiaa - - mutta se on laajentunut ihan valtavasti ja niinku mitä itse haluaisin tehdä niin se olis just siellä luonnollisessa ympäristössä.

Opiskelijoiden motivaationa opintoihin hakeutumiselle oli mm. ihmisläheisyys, käytännöllisyys ja arjen merkitys yksilön hyvinvoinnille. Opintojen edetessä opiskelijoiden omat elämän arvot asettuivat hyvin toimintaterapeutin arvoihin ja ammattieettisiin ohjeisiin.

Mua jotenkin erityisesti vetoo se arkiaspekti tässä, että mulle elämässä parasta on arki - - niin se on oikeastaan se mikä mun sydämeen silloin vetos, että tässä edetään siihen, että muilla ihmisillä arki olisi juhla.

Toimintaterapia just sen takia kun siinä on vähän niinku ihmisten kanssa olemista ja tekemistä, mutta ei ihan sitä kädet savessa hoitotyötä, mutta kuitenkin jotain vähän saman tyyppistä.

Opintojen aikana kehittynyt ammatillinen itsereflektio auttoi opiskelijoita nimeämään toimintaterapiaan liittyviä mielenkiinnon kohteitaan, kuten esim.

asiakasryhmiä joiden parissa haluaisi työskennellä. Samaan aikaan moni haastateltava pohti millaista osaamista olisi hyvä saada lisää, jotta voisi tulevaisuudessa tehdä itseään kiinnostavia alan töitä.

Apuvälineitä ja käsiterapiaa olemme käsitelleet opinnoissa vähän. Minun täytyy itse perehtyä näihin tarkemmin, jos haluan sinne päin jotenkin suuntautua.

Esimerkiksi toiminnallista anatomiaa olisi mielestäni ollut tärkeää opiskella paljon enemmän.

5.2 Opiskelijan käsitys itsestä ammatillisena toimijana

Haastateltavien mukaan opiskelu ammattikorkeakoulussa on hyvin itsenäistä ja opintoja on mahdollista suunnitella ja suorittaa yksilöllisesti omassa aikataulussa. Tämä lisää opiskelijoiden motivaatiota ja vastuuta omasta oppimisesta ja osaamisen karttumisesta.

Se vapaus on ihan jees, mutta tottakai se vaatii sitä omaa vastuuta.

Jokainen prosessi pakottaa aina kasvamaan ja muuttumaan, pitänyt mieltä omaa itseä ja omaa tekemistä.

Itsenäinen työote ja oman osaamisen reflektointi ja arvioiminen nähtiin myös ammatti-identiteetin rakentumista ja ammatillista toimijuutta tukevinä elementteinä.

Kai tämä itsensä analysoiminen ja parempien keinojen löytäminen kehittää myös ammatti-identiteettiä.

Osa haastateltavista kertoi kokeneensa epävarmuutta oman ammattiosaamisensa karttumisesta eli siitä, vastasiko se heidän omia mielikuviaan toimintaterapeutin ammattitaidosta. Heillä ei ollut vielä selkeää ammatillisen pätevyyden tunnetta, joten halu opiskella ja oppia lisää ammattiin liittyviä taitoja näyttäytyi vahvana.

Olen vähän huolissani siitä, olenko opiskellut oleellisia asioita tarpeeksi.

Olen koittanut mieltä, millaista osaamista toimintaterapeutilla yleisesti oletetaan olevan ja onko minulla sitä, mitä minun pitäisi opiskella lisää?

Samaan aikaan moni haasteltava tiedosti sen, että opinnot antavat hyvän perustan ammatin harjoittamiselle, jota sitten syvennetään ja täydennetään työelämässä esim. jatkokoulutuksessa.

Jos kokisin, että nyt osaan asiiani, olisi varmempi olo lähteä työelämään. Toisaalta sitähan meille on painotettu, että opiskelu melkein pä vastaa alkaa työelämässä.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun tutkinto-ohjelman opetustyyleistä monet haastateltavat nostivat esiin dialogisuuden sekä ryhmätöiden suuren määrän. Dialoginen ja keskusteleva opetustyyli nähtiin ammatillista toimijuutta vahvistavana, koska se tuki haastateltavien valmiuksia moniammatilliseen työskentelyyn ja asiakkaiden kohtaamiseen.

Dialogi on antanut näkökulmia keskustella eri kollegoiden kanssa asioista yhdessä.

Sen opin mitä täältä JAMKilta saanut on just se, että mä pystyn yksilönä kohtaamaan ihmisen.

Sen sijaan osalla haastateltavista oli huoli siitä, että monilla kursseilla tehtävät ryhmätyöt eivät tarjoa riittävästi tilaa ja aikaa omalle ajattelulle ja asioiden sisäistämiseksi. Samalla myös kokemus oman ammatti-identiteetin kehittymisestä jää vajaaksi.

Koska olemme tehneet melkein kaikki kirjalliset työt ryhmissä, ei ole ehkä ollut niin paljon sijaa miettiä omaa näkökulmaansa asioihin.

Dialogisuuteen ja ryhmissä opiskeluun painottuva opetustyyli eivät kuitenkaan ole kaikille se paras oppimisen ja opiskelun muoto.

Toka opintovuoden mä vähän silleen taiteilin sen välillä että joo, mä tykkään tästä, tätä mä haluan tehdä, mutta sitt taas toisaalta, kun ne opinnot ei yhtään vastaa sitä, miten ite opin helposti, tai mitä oli oottanut, niin sitten oli vähän että onkohan tää sittenkään.

Lisäksi haastatteluissa käsiteltiin oman osaamisen arvioinnissa käytettäviä työkaluja, kuten arviointipassia, HOPS-keskusteluja ja urasuunnitelman laatimista. Suurin osa

haastateltavista koki työkalujen tukevan omaa ammatillista kasvua ja osaamisen analysointia. Vaikka arviointipassi oli koettu raskaana täyttää, sen todettiin konkretisoivan itselle oman oppimisen kehittymistä.

HOPS-keskustelut ovat olleet mukavia ja selkeyttäneet opintoja, mutta ammatillinen suuntautuminen jäänyt.

[Arviointipassi] siinä ehkä konkretisoitui aika hyvin, että kyllä tässä vaan on niinku oikeesti oppinut.

Toisinaan arviointipassin täyttäminen on ollut hyvin turhauttava kokemus, koska sen tekninen toteutus on käyttäjälle haastava.

Arviointipassin täyttäminen ollut kamalaa - - Mulla on kerran koneen vaihtuessa tuhoutunut arviointipassi - - Se että se on pdf tiedosto jota pitäisi täytellä.

5.3 Toimintaterapeutin ammattiryhmään sosiaalistuminen

Haastateltavat kuvasivat toimintaterapeutin ammattiryhmään sosiaalistumisen tapahtuvan monenlaisissa ympäristöissä ja yhteisöissä. Osalle opiskelijoita ammattiryhmään sosiaalistumista oli tapahtunut jo ennen opintoja. Heidän lähipiiriinsä kuului sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, joiden kanssa he olivat pohtineet mm. toimintaterapeutin ammattiin liittyviä tehtäviä ja erityispiirteitä.

Me ollaan aika paljon totuttu mun perheessä keskustelemaan ammatillisista asioista ja kasvatuksellisista asioista, että aina oikeastaan opintojen aikana se on ollut sellaista, että me ollaan peilailtu.

Opintojen alkuvaiheessa vuorovaikutus oman alan opiskelukavereiden kanssa kuvattiin merkittävänä yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistajana. Samalla luotiin pohjaa oman ammatti-identiteetin rakentumiselle ja ammattiryhmään sosiaalistumiselle.

Meillä [toimintaterapeuttiopiskelijat] on ehkä jonkinlainen taipumus alalle.

Ammatti-identiteetti on kehittynyt todella paljon opintoihin liittyvien asioiden keskustelemisesta opiskelukavereiden kanssa.

Toimintaterapian yhteisiä opintoja ja läsnäoloa oppilaitoksen tiloissa olisi kaivattu lisää ennen kaikkea ensimmäiseen opiskeluvuoteen.

Olis ehkä voinu olla enemmän toimintaterapeuttiopiskelijoiden keskistä ja enemmän yhteistä opetusta - - Me oltiin aika kiinni kuitenkin vaan niissä moniammatillisissa opiskelijatiimeissä, eka vuosi.

Ulkopuolinen tuki ja palautteen saaminen omasta oppimisesta ja osaamisesta nousivat esille kaikissa haastatteluissa. Palautetta opiskelijat olivat saaneet mm. opiskelijakavereilta, opettajilta ja harjoitteluiden ohjaajilta. Opettajien kohtaaminen opintojen aikana eri kursseilla oli koettu erityisen tärkeänä, osa olisi kaivannut vieläkin enemmän opettajien ja opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta.

Voi vaan heittää [opettajat] sellaisia ajatuspohjia, että hei mieti tältä kantilta, että näin ja näin, mutta että se on ehkä se ainoa, että ne auttaa niinku laajentaa sitä omaa ajattelua.

Sieltä [työharjoittelut] on tullut se semmoinen ammatillinen palaute suoraan, että mitä taas opettajilta ja semmoisilta ei oo kauheesti kerinnyt saamaan sitä, eikä pystykkään luomaan semmoista syvää suhdetta - - Ku tulee [harjoittelusta] opettajat on aina vaihtunut - - Meitä on tosi paljon opiskelijoita niin ei opettajakaan voi oppia tunteen meitä sillä tasolla.

Harjoittelut olleet merkittäviä paikkoja palautteelle ja ammattiminän rakentumiselle.

Työharjoittelussa opiskelijat pääsivät arvioimaan ja peilaamaan omia taitojaan ja tietojaan suhteessa alan käytännön työtehtäviin. Konkreettisen palautteen saaminen tehdystä työstä oli koettu kannustavana ja opintoihin innostavana.

Eka harjoittelu oli varmaan kaikista tärkein, siellä niinku pysty välillä taputtaan itseensä olkapäälle, että ehkä tää todellakin on mun ammatti ja ehkä mä pystyn tähän.

Viimeisessä harjoittelussa pystyin omasta mielestä työskentelemään kuin oikea toimintaterapeutti.

Lisäksi oli tärkeää päästä seuraamaan toimintaterapian ammattilaisen työskentelyä, jolloin omat mielikuvat ja ennakkokäsitykset toimintaterapeutin työstä saivat käytännön vertailukohtaa.

Harjoittelussa minusta on ollut tärkeää saada välillä vain seurata ohjaajan ja asiakkaan välistä vuorovaikutusta.

Kokemus omien taitojen riittämättömyydestä ja ammattiroolin omaksumisesta herätti osassa opiskelijoissa huolta.

Itse olen eniten huolissani siitä, osaanko ottaa valmistuneena toimintaterapeutin roolia itselleni; osaanko asiiani ja osaanko ilmaista itseäni uskottavasti ja selkeästi?

Lisäksi haastateltujen halu kertoa omasta ammatista toisille, on nähtävissä ammatti-identiteetin ja erityisesti ammatillisen toimijuuden vahvistumisena. Oma ammatti ja sen erityispiirteet nähdään tärkeänä osana terveys- ja sosiaalialan ammattikuntaan, ja sitä viestiä halutaan kertoa myös muille.

Sen tietoisuuden tuominen muille ja se oman työn tarpeellisuuden perustelu, mitä koulussa kyllä sivutaan, mutta mun mielestä jotenkin sitä pitäisi tuoda vielä enemmän.

Moni haastateltava koki, että olisi opintojen loppuvaiheessa ollut valmiimpi opiskelemaan ja työskentelemään moniammatillisissa opiskelijatiimeissä. Tietoisuus oman ammatin erityispiirteistä ja ammatillisesta toimijuudesta olivat opintojen aikana kehittyneet myönteiseen suuntaan.

Moniammatilliset case-päivät - - silloin kakkosvuonna hoksas sen, että ei vitsi mä ajattelen ihan eri tavalla kun nää muut [opiskelijat] - - Niin tällä hetkellä olis tosi hedelmällistä pohtia yhdessä niitä case-asiakkaita eri ammattilaisten kanssa.

5.4 Yhteenveto analyysin tuloksista

Oheisessa taulukossa (Taulukko 3) on tiivistetty yhteenveto analyysin tuloksista kolmeen pääryhmään jaoteltuna. Kuten jo analyysiprosessin kuvauksessa todettiin, tämä jaottelu on viitteellinen. Koska ammatti-identiteetin rakentuminen on hyvin kokonaisvaltainen ja pitkäkestoinen prosessi, siihen vaikuttavat asiat eivät ole toisistaan irrallisia, vaan jatkuvassa vuorovaikutussuhteessa. Analyysin tuloksiin on nostettu esille niitä kuvauksia ja kommentteja, jotka toistuivat useassa eri haastattelussa, vaikka hieman eri sanoin sanottuna. Näin haluttiin varmistaa tulosten luotettavuus ja aiheen syvempi ymmärtäminen.

Taulukko 3. Yhteenveto analyysin tuloksista

Pääluokka	Tiivistelmä analyysin tuloksista
Ammatti-identiteetti yksilöllisen kasvun prosessina	<ul style="list-style-type: none"> - Toimintaterapeutin ammattiin liittyvien käsitysten laajeneminen ja mielikuvien selkiytyminen - Omien elämänarvojen ja ammatin arvomaailman kohtaaminen - Ammattiin liittyvät mielenkiinnon kohteet ja tulevaisuuden odotukset
Opiskelijan käsitys itsestä ammatillisena toimijana	<ul style="list-style-type: none"> - Itsenäinen työote niin opinnoissa kuin harjoitteluissa tuo vapautta ja vastuuta myös ammatilliseen kasvuun - Dialogisuus opetuksessa antaa valmiuksia ammatilliseen toimijuuteen - Oman osaamisen ja psyykkisen suorituskyvyn reflektio toimintaterapeutin ammatin vaatimuksiin - Ammatti-identiteetin rakentuminen on jatkuva prosessi - Ammatillista kasvua tulee tapahtumaan myös työelämässä mm. jatkokouluttautumalla
Toimintaterapeutin ammattiryhmään sosiaalistuminen	<ul style="list-style-type: none"> - Oman ammatti-identiteetin vahvistuminen oppilaitoksen ja harjoittelupaikkojen sosiaalisissa ympäristöissä - Ensimmäisen opiskeluvuoden merkitys opiskelijaryhmään ja ammattiin sosiaalistumisessa - Opiskelijakavereiden välinen vuorovaikutus oman ammatti-identiteetin rakentumiselle - Moniammatilliset opinnot oman ammatti-identiteetin vahvistajana - Opettajien, opiskelijoiden ja harjoittelun ohjaajien palaute ja tuki opiskelijan ammatti-identiteetin vahvistumisessa

6 Pohdinta ja päätelmät

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kuvailla toimintaterapeuttiopiskelijoiden käsityksiä ammatti-identiteetin rakentumisesta opintojen eri vaiheissa sellaisena kuin he sen itse ymmärtävät ja kokevat. Seuraavissa kappaleissa käydään läpi opinnäytetyön prosessia kokonaisuudessaan.

Aluksi tarkastellaan haastatteluaineiston tutkimustuloksia suhteessa aikaisemmin esiteltyyn teoreettiseen viitekehykseen. Haastatteluaineiston pohjalta on kirjoitettu *Anun tarina*, joka on yhden toimintaterapeuttiopiskelijan kuvitteellinen esimerkkikertomus aiheesta. Lopuksi pohditaan tutkimusprosessin luotettavuutta, eettisyyttä ja prosessin aikana heränneitä ehdotuksia jatkotutkimusaiheista.

6.1 Keskeisten tulosten tarkastelua

Haastateltavien opiskelijoiden käsitys toimintaterapeutin ammatista ja omasta ammatti-identiteetistä laajeni ja syveni opintojen aikana. Kuten esim. Valtonen (2015, 93-96) ja Hänninen (2006, 191) toteavat, ammatti-identiteetti on yksilöllinen, ainutkertainen ja alati muuttuva prosessi, joka jokaisen on luotava itse. Tällä tarkoitetaan sitä, että ammatti-identiteetti ei ole valmis ja selkeä kokonaisuus, jonka voisi ”opettaa” toiselle, vaan se edellyttää yksilöltä halua kehittää itseään ja ammattiryhmään sosiaalistumista. (Valtonen 2015, 93-96; Hänninen 2006, 191.)

Haastateltavien mielestä erityisesti opintojen alkuvaiheessa tulisi olla enemmän sosiaalistumisen mahdollisuuksia niin opiskelijakavereiden, opettajien kuin alan ammattilaistenkin välillä. Työelämän ammattilaisten kohtaamiset painottuvat lähinnä työharjoitteluihin ja alan seminaareihin. Keskustelut ja tapaamiset kasvokkain opiskelukavereiden ja opettajien kanssa oli koettu itselle tärkeiksi ja läsnäoloa koululla toivottiin enemmän myös opintojen loppuvaiheeseen. Kontaktiopetuksen korostamiseen vaikuttanee se, että kaikki haastateltavat olivat tutkinto-ohjelman päivätoteutuksen opiskelijoita.

Opiskelijat ovat arvostaneet itsenäistä opiskelua ja mahdollisuutta suunnitella ja toteuttaa opintoja omissa aikatauluissa. He ovat voineet hyvin vapaasti valita esim. harjoitteluiden ja valinnaisten kurssien suorittamisen ajankohdat. Tämän opiskelijat

olivat kokeneet kasvattavan vastuunottoa, motivoivan opintoihin sekä oman oppimisen arviointiin.

Palautteen saamista esim. opettajilta ja harjoitteluiden ohjaajilta pidettiin tärkeänä osana ammatillista kasvua. Harjoittelussa antoisaa oli ollut päästä seuraamaan ammattilaisten työskentelyä, jolloin omat mielikuvat toimintaterapiasta saivat todellisuuspohjaa. Harjoittelut, joissa opiskelija oli ollut ainoa toimintaterapeutti, oli koettu vahvistavan omaa ammatti-identiteettiä. Tällöin opiskelija oli joutunut enemmän perustelemaan omaa toimintaansa ja työtehtäviään muille työntekijöille. Sama havainto on nähtävissä myös Clarke ym. (2014, 222-229) tutkimuksessa. Siinä opiskelijat olivat kuvanneet harjoittelun haastaneen heidän aikaisempia, ulkoa opittuja ajatusmalleja toimintaterapeutin työstä. Tilalle oli tullut syvempi ja muutoksiin tähtäävä ymmärrys toimintaterapian erityispiirteistä ja työn vaikutuksista yksilöille ja työyhteisöille. (Clarke, Martin, Sadlo ja de-Visser 2014, 222-229.)

Lisäksi haastateltavat pohtivat kuinka paljon lukuisat ryhmätyöt antavat tilaa omien ajatusten syventämiselle ja ammatti-identiteetin rakentamiselle. Toisaalta dialogisuuteen ja keskusteluun perustuvaa opetustyyliä oli pidetty pääsääntöisesti hyvänä, kuten myös muita oppimista tukevia työkaluja esim. arviointipassia, HOPS-keskusteluja ja urasuunnitelmaa.

Haastatteluissa ilmeni, että moni opiskelija oli saanut tukea ja kannustusta ammattiin ja koulutukseen hakeutumiselle sosiaalisten verkostojensa kautta. Haastateltavat olivat motivoituneita opiskelemaan toimintaterapiaa, koska sosiaali- ja terveysala kiinnosti heitä ja he halusivat työskennellä ihmisläheisessä ja asiakaskeskeisessä ammatissa. Monilla heistä oli jo aikaisempaa kokemusta esim. ryhmien ohjaamisesta tai asiakaspalvelutyöstä.

Valtosen mukaan omaan elämäntarinaansa tutustuminen ja sen reflektointi ovat lähtökohdina auttamistyön ammattilaisen eettisesti vastuulliselle toiminnalle (Valtonen 2015, 97). Toimintaterapeutin ammattieettisissä ohjeissa (Suomen Toimintaterapeuttiliitto 2011) esim. painotetaan toimintaterapeutin kykyä tunnistaa ammatillinen pätevyytensä ja sen rajoitukset sekä arvioida omaa ammattitaitoaan. Toimintaterapeutin tulee myös seurata yhteiskunnallisia muutoksia ja ottaa ne huomioon omassa työssään. (Suomen Toimintaterapeuttiliitto 2011.)

Opintojen ja harjoitteluiden aikana opiskelijat saivat kokemusta ammatillisen pätevyyden reflektomisesta ja löysivät samalla itseään kiinnostavia asiakasryhmiä ja aihealueita ammatin sisältä. Tämä auttoi heitä suunnittelemaan omia työllistymismahdollisuuksiaan ja mielekkäiden työtehtävien saamista tulevaisuudessa.

6.2 Toimintaterapeuttiopiskelija ”Anun” tarina

Lukiossa Anu mietti, mitä tekisi kirjoitusten jälkeen. Hän päätti lähteä opinto-ohjaajan juttusille. Keskustelussa tulivat esille toimintaterapian ja puheterapeutin ammatit, ja Anu päätti ottaa aloista lisää selvää. Lukiessaan ammattikuvauksia hän huomasi, että hänen kiinnostuksensa ihmisten hyvinvoinnista ja kokemus lapsiryhmien ohjaamisesta saattaisi olla hyödyksi näissä ammateissa.

Anu päätti hakea yliopistolle opiskelemaan puheterapiaa ja ammattikorkeakouluun toimintaterapiaa. Hän ei päässyt opiskelemaan puheterapiaa, mutta onnistui saamaan toimintaterapian opiskelijapaikan Jyväskylän ammattikorkeakoulusta. Jyväskylä tuntui hyvälle opiskelukaupungille, sillä Anun läheinen isotäti asui jo siellä. Kesän lopulla hän muutti poikaystävänsä kanssa kaupunkiin. Anu oli haaveillut omasta koirasta ja päätti toteuttaa pitkäaikaisen unelmansa ostamalla kääpiövillakoiran. Näin hän sai arkeensa enemmän luonnossa liikkumista.

Koulun aloitus jännitti Anua. Opinnoissa häntä yllätti, että ensimmäisenä syksynä opintoja opiskeltiin moniammatillisissa tiimeissä. Tästä hän oli lukenut jo hakuvaiheessa oppilaitoksen nettisivuilta, mutta ei vielä tiennyt mitä se tarkoittaa käytännössä. Alkuhämmennyksen jälkeen dialogimainen opiskelutyyli alkoi kuitenkin tuntua hyvältä opiskelutavalta. Yhteishenki moniammatillisessa tiimissä syyslukukauden aikana oli vahva ja keväällä hyppy oman ammatin opintoihin tuntui hurjalta. Ensimmäisenä talvena isotäidin kysyessä, mitä toimintaterapeutti tekee, Anusta tuntui, ettei hän oikein osannut vastata tähän.

Oman tutoropettajan kanssa käyty HOPS-keskustelu ja arviointipassin varovainen täyttö saivat Anun ymmärtämään, kuinka laaja-alainen ja monipuolinen toimintaterapian ammatti voikaan olla. Anu odotti jo innolla Jobiilin avautumista ensimmäisen harjoittelupaikan varaamiseksi syksylle. Samalla hän suunnitteli tulevia

opintoja. Anu huomasi, että koululla oli tarjolla valinnaiskurssi, joka sisälsi eläin- ja luontoavusteista terapiatoimintaa, jolle hän heti ilmoittautui, jäädessä kuitenkin varasijalle.

Syksyn harjoittelusta lasten toimintaterapiasta Anu sai hyvää palautetta ja huomasi, että toimintaterapiaa voi tehdä hyvin monella tavalla. Harjoittelun jälkeen hän oli entistäkin innostuneempi palaamaan takaisin kouluun. Toisen vuoden ryhmätyöt ja case -tehtävät opettivat hänelle kokonaisvaltaista asiakastyöskentelyä. Valinnaisten kurssien alkaessa Anu sai kuulla, että eläin- ja luontoavusteisen terapiatoiminnan kurssi oli edelleen täynnä, joten hän joutui miettimään, lykkääkö aiheeseen tutustumista seuraavaan vuoteen.

Kolmasvuosi menikin opinnäytetyötä ja viimeistä harjoittelua tehdessä. Viimeisessä harjoittelussa Anu tunsu jo kuuluvansa toimintaterapeuttien ammattiryhmään. Samalla hän huomasi, kuinka toimintaterapeutin ammatti oli tullut osaksi omaa ajattelua ja totesi: ”Tämä on niin mun juttu, onneksi en päässyt opiskelemaan puheterapiaa!”. Valmistujaisjuhlassa Anu riensi kertomaan isotädilleen, mitä se toimintaterapeutti oikein tekee, ja täti totesi ylpeänä: ”Nyt minäkin ymmärrän, mitä sinä oikein teet ammatiksesi! Kuulostaa aivan sinun ammatiltasi!”.

6.3 Johtopäätökset

Opinnäytetyössä on kuvailtu muutamien toimintaterapeuttiopiskelijoiden ajatuksia ammatti-identiteetin rakentumisesta ja vahvistumisesta opintojen aikana. Tietoa on kerätty teemahaastatteluiden avulla ja haastatteluaineiston tarkastelussa on käytetty teoriaohjaavaa sisällönanalyysia. Koska otanta on varsin pieni, ei opinnäytetyön tuloksia voida yleistää koskemaan kaikkia Jyväskylän ammattikorkeakoulun toimintaterapian koulutusohjelmassa opiskelevia. Tulosten tarkastelu auttaa kuitenkin ymmärtämään opiskelijoiden ammatti-identiteetin rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä, joten niitä voidaan harkita hyödynnettävän tutkinto-ohjelman opetussuunnitelman ja kurssisisältöjen kehittämisessä.

Johtopäätöksenä opinnäytetyön tuloksista voidaan todeta, että opiskelijat kuvailivat oman ammatti-identiteetin kehittymisen tarvitsevan seuraavia asioita:

1. *Opiskelijan oman elämänselämän historian tutkiskelua* suhteessa tämän hetkiseen elämäntilanteeseen sekä oman tietotaidon tarkastelua suhteessa haluttuun lopputulokseen. Toisin sanoen itsereflektion keinoin havainnoida omia vahvuuksia ja heikkouksia.
2. *Opiskelija kokee tulevan ammatin arvot itselleen samaistuttaviksi* ja on valmis sitoutumaan niihin.
3. *Opiskelijan sosiaalistumista ja vuorovaikutusta suhteessa ammattiin ja opintoihin.* Sosiaalistumisella ja vuorovaikutuksella tarkoitetaan opiskelijan suhdetta opiskelukavereihin, opettajiin, harjoittelun ohjaajiin sekä muihin ihmisiin, jotka auttavat opiskelijaa löytämään paremmin omia vahvuuksiaan.
4. *Opiskelija on motivoitunut oppimaan uusia asioita ja on valmis ottamaan vastuun* oppiakseen myös nämä asiat.

Voidaan todeta, että ammatti-identiteetin muodostuminen on monitahoinen prosessi, joka vaatii opiskelijalta aktiivista prosessointia muodostuakseen. Joustavan ja muuntuvan ammatti-identiteetin rakentuminen haastaa jatkuvaan opiskeluun ja toimijuuteen yhteiskunnassa.

6.4 Opinnäytetyön luotettavuus

Sarajärven ja Tuomen (2018, 160) sekä Kananen (2017, 174-175) toteavat, että laadullisessa tutkimuksessa luotettavuus on usein tutkijan arvioinnin ja näytön varassa. Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa on hyvä huomioida sen validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetilla tarkoitetaan pätevyyttä, onko tutkimuksessa tutkittu sitä mitä on luvattu. Reliabiliteetilla tarkoitetaan toistettavuutta, pystytäänkö tutkimus toistamaan samanlaisena. Koko tutkimusprosessin ajan on tärkeää huomioida työn objektiivisuus. Opinnäytetyön tekijät ovat itse toimintaterapiaopiskelijoita, joten työn aihe on sekä henkilökohtainen kokemus, että analysoinnin kohde. Nämä lähtökohdat on pyritty tietoisesti sulkemaan pois tutkimusprosessin eri vaiheista, jotta tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti ovat säilyneet. (Sarajärvi ja Tuomi 2018, 158-160; Kananen 2017, 174-175)

Opinnäytetyö on tehty vuoden 2018 aikana, keväällä 2018 tekijät keräsivät teoriaa ja tekivät teemahaastattelut. Aineiston analyysi tehtiin syksyllä 2018. Opinnäytetyön aikana toimintaterapian tutkinto-ohjelmaa on muokattu siten, että kursseille voi osallistua enemmän myös verkon välityksellä, ns. hybridiopetuksena. Ensimmäisen vuoden tiimiopintoja on myös lyhennetty vuoden 2015 opinnoista.

Aineiston analyysissä tekijät käyttivät apuna laadulliseen tutkimukseen liittyviä metodioppaita. Tekijät ovat dokumentoineet analyysiprosessin eri vaiheita, pitäneet tutkimuspäiväkirjaa ja keskustelleet yhdessä analyysin tuloksista. Näin he pyrkivät vahvistamaan tulostensa luotettavuutta ja pitämään prosessin läpinäkyvänä ja toistettavana.

Kanasen mukaan (2017, 173-176) saturaatiolla tarkoitetaan tilannetta, jossa eri lähteistä saadut tutkimustulokset alkavat toistua. Hienoista saturaatiota alkoi ilmetä opiskelijoiden saman tyyppisinä kuvauksina esim. Arviointipassin käytöstä ja HOPS-keskusteluista.

Haastattelujen luotettavuutta haluttiin parantaa litteroinnilla ja tallentamalla haastattelut digitaaliseen muotoon, että näihin voitaisiin palata tarvittaessa. Haastattelut oli tarkoitus tehdä ryhmähaastatteluina, mutta haastateltavien aikataulujen vuoksi tekijät päätyivät yksilöhaastatteluihin. Haastattelutilanteet sujuivat tekijöiden arvion mukaan hyvin. Keskusteluissa saatiin luotua nopeasti luottamuksellinen ilmapiiri, koska haastateltavat olivat hyvin valmistautuneita ja kiinnostuneita käsiteltävistä teemoista.

Tekijät lähettivät opinnäytetyöstä version haastatteluun osallistuneille luettavaksi, jotta he saivat mahdollisuuden kommentoida esimerkkeinä käytettyjä kuvia. Samalla varmistettiin, että tekijät eivät muuttaneet haastateltavien kuvausten asiasisältöjä eikä asiayhteyksiä.

Opinnäytetyön tekijöillä oli aikaisempaan tutkimustietoon perustuva ennakkokäsitys siitä, että harjoitteluilla on suuri merkitys ammatti-identiteetin kehittymiseen. Tämä olettaus vahvistui haastateltavien vastauksissa. Sen sijaan opiskeluympäristössä tapahtuvan sosiaalistumisen merkitys yllätti tekijöitä sekä näin pienessä otannassa ilmennyt hajonta opiskelijoiden kokemuksista esimerkiksi opettajien tuesta opintojen aikana.

6.5 Opinnäytetyön eettisyys

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) ohjeiden (2012, 6-7) mukaan hyvän tutkimuksen piirteisiin kuuluu eettinen kestävyys ja tutkimuksen läpinäkyvyys.

Eettisellä kestävyydellä tarkoitetaan tekijän sitoutumista luotettavuus- ja arviointikriteereihin sekä tutkimuksen oikeellisuuden ja arvon varmistamista. (TENK 2012, 6-7.)

Opinnäytetyön tekijät laativat eettisten ohjeiden mukaisesti tutkimuslupahakemuksen ennen opinnäytetyön aloittamista. Myös keskustelu toimeksiantajan kanssa työn tuloksista ja niiden hyödyntämisestä toimintaterapian tutkinto-ohjelman kehittämisessä oli käynnistynyt ennen opinnäytetyön aloittamista. Tekijät ovat saaneet ohjausta työhönsä sisällönohjaajalta ja metodiohjaajalta, jotka ovat seuranneet työn etenemistä. Prosessin läpinäkyvyyttä on lisätty raportoimalla työ vaiheista myös toimeksiantajan suuntaan.

Haastatteluun osallistujilta pyydettiin kirjallinen suostumus osallistumisesta opinnäytetyöhön. Suostumuksen yhteydessä oli tiedote, jossa kerrottiin opinnäytetyön tarkoituksesta ja tavoitteista sekä haastattelun teemoista. Tiedotteessa korostettiin haastattelun vapaaehtoisuutta ja että haastattelun tekijät sitoutuivat hävittämään nauhoitetut haastattelut sekä litteroinnit opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Opinnäytetyön tekijät lupasivat haastatelluille täyden anonymiteetin, joten sitaateissa ei ole käytetty pseudonyymejä eikä tunnisteita, joista kyseinen opiskelija voitaisiin tunnistaa.

6.6 Tulosten hyödyntäminen ja jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyössä on tutkimuskysymysten mukaisesti kuvailtu ja analysoitu Jyväskylän ammattikorkeakoulun toimintaterapeuttiopiskelijoiden ajatuksia ammatti-identiteetin rakentumisesta. Tämä opinnäytetyö on ensimmäinen laatuaan kyseisessä tutkinto-ohjelmassa. Tehtyjä havaintoja ja tuloksia on mahdollista hyödyntää toimintaterapian tutkinto-ohjelman kehittämisessä

Opinnäytetyön laajuuden ja aikataulun huomioon ottaen, tarkastelun ulkopuolelle on jouduttu jättämään monia kiinnostavia ammatti-identiteettiin ja ammatilliseen koulutukseen liittyviä tutkimusaiheita, kuten:

Mikä on työelämän toimijoiden mielestä riittävä ammatti-identiteetin ja ammatillisen toimijuuden taso ammattikorkeakoulusta valmistuttaessa?

Kuinka sosiaali- ja terveysalan uudistuminen ja työtehtävien monimuotoistuminen vaikuttavat alan koulutukseen ja opettajien mahdollisuuksiin tukea opiskelijoiden ammatti-identiteettiä opintojen aikana?

Minkälainen prosessi alanvaihtajilla on uuden ammatti-identiteetin muodostumisessa?

Onko ammatti-identiteetin rakentumista tarkasteltu muissa Suomen ammattikorkeakouluissa, joissa opiskellaan mm. toimintaterapiaa ja onko oppilaitosten välillä eroja ammatti-identiteettiä vahvistavassa opetuksessa tai ohjauksessa?

Kuinka toimintaterapian monimuotoitototeutuksen opiskelijat kokevat ammatti-identiteetin rakentumisen opintojen aikana?

Mikä on tällä hetkellä (syksyllä 2018) opintojaan aloittelevien toimintaterapiaopiskelijoiden mielestä riittävä taso oman ammatti-identiteetin kehittymiselle?

Opinnäytetyön tekeminen on ollut tekijöille mielenkiintoinen prosessi ja avannut ymmärrystä erilaisista oppijoista sekä opetustyyleistä. Ammattikorkeakoulu voi olla hyvin monimuotoinen oppimisympäristö opiskelijoille. On ollut ilahduttavaa huomata, kuinka opiskelukavereista on kehittynyt opintojen aikana vakuuttavia ja innostuneita toimintaterapeutteja. Vahvalla ammatti-identiteetillä, iloisella asenteella ja positiivisella ammattilypeydellä valmistuvat toimintaterapeuttiopiskelijat ovat mitä parhaimpia oman alansa asiantuntijoita ja alan puolesta puhujia, nyt ja tulevaisuudessa.

Lähteet

- Ammattinetti. 2018. Toimintaterapeutti. Viitattu 22.9.2018
http://www.ammattinetti.fi/amatit/detail/15/3/257_ammatti
- Ashby, S. E., Adler, J. & Herbert, L. 2016. An exploratory international study into occupational therapy students' perceptions of professional identity. *Australian Occupational Therapy Journal (AUST OCCUP THER J)*, 63, 4, 233-243. Viitattu 21.9.2018 <http://dx.doi.org.ezproxy.jamk.fi:2048/10.1111/1440-1630.12271>
- Billet, S. 2010. Subjectivity, Self and Personal Agency in Learning Through and for Work. Teoksessa Malloch, Cairns, Evans & O'Connor *The SAGE Handbook of Workplace Learning*. Griffith University. Viitattu 21.9.2018
http://centre.wle.org.uk/cms/files/documents/sage_handbook_of_workplace_learning.pdf
- Clarke, C., Martin, M., Sadlo, G. & de-Visser, R. 2014. The development of an authentic professional identity on role-emerging placements. *British Journal of Occupational Therapy (BR J OCCUP THER)*, May2014; 77(5): 222-229. Viitattu 21.9.2018 <http://dx.doi.org/10.4276/030802214X13990455043368>
- Eteläpelto, A., Collin, K & Saarinen, J (toim.). 2009. Työ, identiteetti ja oppiminen. WSOYpro Oy
- Eteläpelto, A., Hökkä, P., Paloniemi, S. & Vähäsantanen K. 2014. Ammatillisen toimijuuden ja työssä oppimisen vahvistaminen: Hankkeen taustaa ja lähtökohtia. Teoksessa Hökkä P., Paloniemi S., Vähäsantanen K., Herranen S., Manninen M. & Eteläpelto A. (toim.) *Ammatillisen toimijuuden ja työssä oppimisen vahvistaminen – Luovia voimavaroja työhön!* Jyväskylä University Printing House
- Eteläpelto A. & Vähäsantanen K. 2006. Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisen konstruktiona. Teoksessa Eteläpelto A. ja Onnismaa J. (toim.) *Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja*
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki University Press.
- Hyvönen, L. 2008. Ammatti-identiteetin muodostuminen uudelleenoulutuksessa ja uudessa ammatissa. Pro gradu –tutkielma. Tampereen yliopisto, kasvatustieteiden laitos. Viitattu 22.9.2018 <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-18521>
- Hämäläinen, T. 2003. Toimintaterapeuttiopiskelijoiden toimintaterapiakäsityksen muuttuminen opiskelun alkuvaiheessa. Pro gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto, terveystieteiden laitos. Viitattu 21.9.2018
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/12553/G0000341.pdf?sequence=1>
- Hänninen S. 2006. Voimaantumisen kehitysohjelma persoonallisen ja ammatillisen identiteetin tukijana. Teoksessa Eteläpelto A. ja Onnismaa J. (toim.) *Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja*
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2018. Tutkinto-ohjelma opas. Viitattu 22.9.2018
<https://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Sosiaali-ja-terveysala/toimintaterapeutti/>

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisu 234. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kielhofner, G. 2002. A Model of Human Occupation: Theory and Application. Third Edition. Lippincott Williams & Wilkins.

Stenström, M-L. 1993. Ammatillisen identiteetin kehittyminen. Teoksessa Eteläpelto A. & Miettinen R. (toim.) Ammattitaito ja ammatillinen kasvu. Helsinki: Painatuskeskus Oy

Suomen Toimintaterapeuttiliitto. 2011. Toimintaterapeutin ammattieettiset ohjeet. Viitattu 22.9.2018

https://www.phsopsyk.net/files/omat_julkinen/8_linkit/toimintaterapeutin_ammattieettisetohjeet2011.pdf

TENK. 2012. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 21.9.2018.
http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Tuomi J. & Sarajärvi A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Uudistettu painos.

Valtonen M. 2015. Ammatti-identiteetti ja sen rakentuminen. Teoksessa Helminen J. (toim.). 2015. Osaamiseksi kokemus jokainen. Näkökulmia oppimiseen ja hyvinvointialalla tarvittavan osaamisen muodostumiseen. United Press Global.

Vähäsantanen, K. 2014. Ammatillinen toimijuus työelämän muutosvirrassa. Aikuiskasvatus, 2, 129-133. Viitattu 21.9.2018 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ELE-1641094>

Liite

Liite 1. Teemahaastattelurunko

TAUSTATIEDOT

Mikä sai sinut hakeutumaan toimintaterapeutin koulutukseen Jyväskylän ammattikorkeakouluun?

Miksi valitsit juuri Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelupaikaksesi?

TEEMA 1

Kerro kokemuksistasi liittyen oman ammatti-identiteettisi rakentumiseen opintojen aikana?

Kuinka arvioit omaa oppimistasi ja oppimistapojasi suhteessa ammatti-identiteetin kehittymiseen?

Millaista tukea tai palautetta olet saanut tähän teemaan liittyen? Ja keneltä?

Millaisia kehittämissuunnitelmia sinulla olisi toimintaterapian opintosuunnitelmaan tai kurssitarjontaan suhteessa opiskelijoiden ammatti-identiteetin rakentumiseen?

TEEMA 2

Millaisissa työtehtävissä näkisit itsesi valmistumisen jälkeen?

Kuvaile, millaisia ammatillisia valmiuksia (juuri näihin työtehtäviin) koet saaneesi opintojen aikana?

Lopuksi - Vapaa sana!